المَرْفُوعَاتُ

Yusuf İslam Dağdelen

دخول الفاء في خبر المبتدأ

دخول الفاء واجب

Mübteda أمّا 'dan sonra bulunduğunda haberine fa'nın gelmesi vacip olur, fa harfi iki durum dışında hazfedilmez.
(Şiir zarureti - Kavl maddesi gizlendiği vakit)

مَهْمَا يَكُنْ مِنْ شَيْءٍ فَزَيْدٌ مُنْطَلِقٌ » أَمَّا فَزَيْدٌ مُنْطَلِق « أَمَّا زَيْدٌ فَمُنْطَلِقٌ

aslı → yerine kısalık için أمّا 'i şartiyye getirildi

şart-ceza edatı yan yana geldi. ceza edatı (فَ) habere verildi.

haber — mübteda

ضرورة الشعر

أما القتال لا قتال لديكم
فَلا قتال

şiir zarureti vezni bozulmasın diye

إضمار القول

فَأَمَّا الَّذِينَ اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكَفَرْتُمْ
فَيُقَالُ لَهُمْ أَكَفَرْتُمْ

mukadder kavl

دخول الفاء جائز

Mübteda aşağıda zikredilen lafızlardan biri olursa, haberine fa'nın dahil olması caiz olur:

1. Mübteda fiil ile sılalanmış ismi mevsul olursa:

الذي يأتيني فله درهم

fiil - sıla — mübteda-ismi mevsul

2. Mübteda zarf ile sılalanmış ismi mevsul olursa:

الذي في الدار فله درهم

zarf - sıla — mübteda-ismi mevsul

3. Mübteda fiil ile sılalanmış ismi mevsul ile sıfatlanmış olursa:

الرجل الذي يأتيني فله درهم

fiil - sıla — i. mevsul — sıfat — mübteda mevsuf

4. Mübteda zarf ile sılalanmış ismi mevsul ile sıfatlanmış olursa:

الرجل الذي في الدار فله درهم

zarf - sıla — i. mevsul — sıfat — mübteda mevsuf

NOT: Zikredilen yerlerin dışında mübtedanın haberine fa'nın dahil olması caiz olmaz.

NOT: إنَّ - أَنَّ ve لَكِنَّ kelimeleri zikredilen (14 yerdeki) mübteda üzerine dahil olduğunda bu mübtedanın haberine fa'nın dahil olması yine caizdir. Ancak bu üçü dışında mübteda ve habere dahil olan diğer nevasıhlar zikredilen mübtedaya dahil olurlarsa, haberine fa'nın dahil olması caiz olmaz.

قُلْ إِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُّونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلَاقِيكُمْ

fiil - sıla — i. mevsul — sıfat — mübteda mevsuf

NOT: Zikredilen yerlerin dışında mübtedanın haberine fa'nın dahil olması caiz olmaz.

المَرْفُوعَاتُ

دخول الفاء جائز

Yusuf İslam Dağdelen

5. Mübteda fiil ile vasıflanmış nekira isim olursa:

رجل يأتيني فله درهم

fiil – sıfat | mübteda–nekira isim mevsuf

6. Mübteda zarf ile vasıflanmış nekira isim olursa:

رجل في الدار فله درهم

zarf – sıfat | mübteda–nekira isim mevsuf

7. Mübteda fiil ile sılalanmış ismi mevsule muzaf olursa:

غلام الذي يأتيني فله درهم

fiil – sıla | i. mevsul m.ileyh | mübteda–muzaf

8. Mübteda zarf ile sılalanmış ismi mevsule muzaf olursa:

غلام الذي في الدار فله درهم

zarf – sıla | i. mevsul m.ileyh | mübteda–muzaf

9. Mübteda fiil ile sılalanmış ismi mevsulun mevsufuna muzaf olursa:

غلام الرجل الذي يأتيني فله درهم

fiil – sıla | i. mevsul (sıfat) | mevsuf m. ileyh | mübteda–muzaf

10. Mübteda zarf ile sılalanmış ismi mevsulun mevsufuna muzaf olursa:

غلام الرجل الذي في الدار فله درهم

zarf – sıla | i. mevsul (sıfat) | mevsuf m. ileyh | mübteda–muzaf

11. Mübteda fiil ile vasıflanmış nekira isme muzaf olursa:

غلام رجل يأتيني فله درهم

fiil – sıfat | mevsuf m. ileyh | mübteda–muzaf

12. Mübteda zarf ile vasıflanmış nekira isme muzaf olursa:

غلام رجل في الدار فله درهم

zarf – sıfat | mevsuf m. ileyh | mübteda–muzaf

13. Mübteda müfret isim (cümle olmayan) ile vasıflanmış nekiraya izafe edilen كل lafzıyla kullanılırsa:

كل رجل عالم فله درهم

muzaf | nekira–mevsuf m. ileyh | sıfat (müfred)

14. Mübteda aslen sıfatlanmamış nekiraya izafe edilen كل lafzıyla kullanılırsa:

كل رجل فله درهم

muzaf | sıfatlanmamış nekira m. ileyh